

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce:	HEREC A JAZYK
Autor/ka práce:	Tomáš Adel
Studijní program:	Katedra alternativního a loutkového divadla
Typ studijního programu:	Bakalářský - Obor herectví,

Vymezení cíle a jeho naplnění:

V úvodu práce autor podotýká, že původní záměr psát svou práci o výhodách a nevýhodách polyglotismu / multilingvismu herce se cíleně proměnil ve zkoumání různých druhů jazykové stylizace a jejich vlivu na herectví a divácký zážitek. V práci z tohoto pohledu analyzuje tři inscenace (Too Much Blood (divadlo Na zábradlí – režie D.Jařab), Libozvuky (divadlo Minor – režie J.Adámek Austerlitz), Kabaret Fantastiko (DAMU, režie – J.Vaňková). Všechny tyto inscenace pracují s „ohýbáním“ jazyka, řeči (gestiky, mimiky) a (nejen) tímto způsobem „narušují psychologicko-realistický model divadla a herectví“. Práce je to velmi zajímavá, a přestože upírá pozornost k jazykové (řečové) stylizaci jmenovaných inscenací, současně mimoděk přináší silnou (autorskou) výpověď o výhodách a nevýhodách polyglotismu / multilingvismu pisatele – herce. Naplňuje tedy současně oba vytčené cíle – (neuvědoměle) onen cíl zcela původně zamýšlený i cíl proklamovaný, který „vykrytalizoval“ během podrobnějšího zkoumání tématu.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Vzhledem k aktuálnímu obecnému režisérsko-dramaturgickému trendu původní (ucelený) autorský dramatický text „netradičně obrábět“, „přetvářet k vlastnímu obrazu“ a s jazykem, řečí a verbálním (nebo vůbec jakýmkoli hlasovým) projevem herců experimentovat (což ve výsledku logicky vede vždy k odpovídající stylizaci hereckého projevu) - a děje se to hojně v představeních alternativních, ale i činoherních – je toto téma nepochybně aktuální.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Práce Tomáše Adela je (vzhledem k jeho původnímu odbornému jazykovému studiu a evidentnímu hlubokému zájmu a zvukovou složku různých jazyků) přínosná. Specifickým osobním náhledem na zkoumanou problematiku práce dokazuje svou evidentní původnost. Možnosti praktického užití spatřuji v tom, že je to zkrátka práce nepochybně zajímavá - a navíc velmi čtivá.

Logická stavba a členění práce:

Práce je velmi dobře členěna a má odpovídající logickou skladbu. Stylisticky je velice zdařilá, přesná v odborném názvosloví a pojmenovávání daných jevů, myšlenkově dostředivá, respektu hodná - pokud jde o způsob uvažování o inscenacích – jak z pozice diváka, tak (v jednom případě) z pozice účinkujícího.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Ve třicetistránkové práci je jednadvacet stran autorova původního textu s dostatečným množstvím citací z odborných zdrojů v adekvátním rozsahu. Práce má odpovídající úpravu a splňuje předepsané požadavky.

Práce s informačními zdroji:

Seznam použitých zdrojů odpovídá obsahu a (podle mého názoru) překračuje (kvantitativně i kvalitativně) rozsah bakalářské práce. Citace užitá v práci jsou vybrány velmi vhodně a jsou organickým pojídlem vlastních pozorování a vlastních úvah autora.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

- se mi jeví jako dostačující, ba výtečná.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Práce, jakkoli její obsah zcela adekvátně odpovídá názvu, by se měla možná spíše jmenovat „Herec a ne-jazyk“, protože zkoumá převážně „ne-řeč“. Tedy ne jazyk v běžné populaci běžný a řeč „normální“. Přinutí čtenáře, aby se zamyslel nad tím, zda (a v jaké míře) jsou mu na jevišti opravdu drahá - složitější souvětí mateřského jazyka, kdy a proč jsou potřeba a kdy potřeba nejsou, jak zásadně pozmění divácký zážitek, divákovo vnímání, když „přeladí“, „zaostří“ pozornost k jinakosti zvukového vjemu.

Vzhledem ke způsobu, jakým Tomáš Adel popisuje své divácké zážitky, troufla bych si jej zařadit do skupiny lidí auditivních - výrazně prožívajících především akustické vjemy, i když jeho vnímání je (podle jeho popisu inscenací) doplněno také dosti intenzivně vnímanou složkou vizuální (světlostín-hloubka prostoru...). Není tedy náhodné, že téma zvukové složky inscenací je pro něj tak vzrušivé – vždyť je pro něj „životně“ nadmíru důležité! Navíc své poznatky dokáže odborně pojmenovat, porovnat, „systematizovat“ a čtivě popsat. Maně mě napadá, že kdyby se mu podařilo propojit tuto jeho mimořádnou sluchovou citlivost se stejně intenzivním vnímáním, pokud jde o tělové napětí interpreta (neboť gestika a mimika (stylizace hereckého projevu), kterou v práci zmiňuje a odvozuje ji jen jako ohlas specifického užití hlasu a mluvních prostředků! - přece jen v práci zůstaly poněkud stranou) mohl by se stát dokonalým učitelem jevištního projevu herců – způsob, jakým na vybrané téma nahlíží, je přesvědčivým důkazem, že je k tomu výrazně disponován, navíc (díky předchozímu studiu) odborně výtečně teoreticky vzdělán. Takových lidí je extrémně málo!

Pokud autor popisuje svou zkušenost hereckou při vytváření (německy mluvící) ženské postavy, zajímavá je jeho zmínka o tom, jak se snažil (přes „vnitřní puzení“ k extempore) „nezklamát diváky“ a (zcela podle všeobecně uznávaných hereckých regulí psychologického realismu) „nevystoupit z postavy“, když může použít jen pár německých vět místo (v popisovanou chvíli nabízející se) „luxusní“ mandarínštiny, kterou ovládá. Dokumentuje tím mimoděk, že jeho způsob uvažování o vlastní jevištní existenci a vztahu k divákovi je myšlenkově zralý a herecky i lidsky poctivý.

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Jakou jste měl během studia příležitost pracovat se svým hlasem živě jako herec před publikem? V čem je podle vás práce herce na roli s náročným klasickým dramatickým textem odlišná od práce herců např. v inscenaci Libozvuky? Jak by se podle vás měla vyučovat práce s hlasem a jazykem na KALDu?

Doporučení práce k obhajobě: doporučuji k obhajobě

Navrhovaná klasifikace: A

Datum vypracování posudku: 5.9. 2023

MgA. Eva Málková (Spoustová)

.....

Jméno oponenta práce

.....

(datum a podpis)